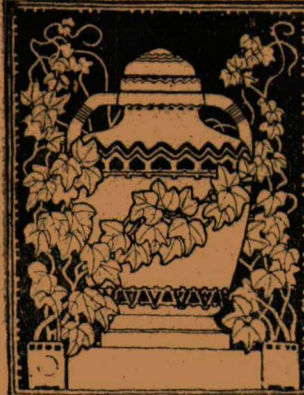
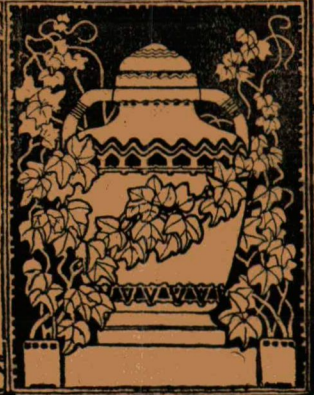

	HAMVASZTÁS A FAKULTATIV HALOTTHAMVASZTÁS ESZMÉJÉT TERJESZTŐ FOLYÓIRAT:	
Megjelen minden hó 20-án Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, II., Zsigmond-utca 10. Telefon 81-02. Postacheque-számla 19072. sz.	SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK: Dr. WILHELM FRIGYES PAP SÁMUEL — ügyvéd — az Orsz. Halotthamvasztó Egyes. titkára felelős szerkesztő társszerkesztő	Előfizetési ár: Egész évre . . . 4 K — f Egyes szám ára — K 40 f Hirdetések díjszabás szerint

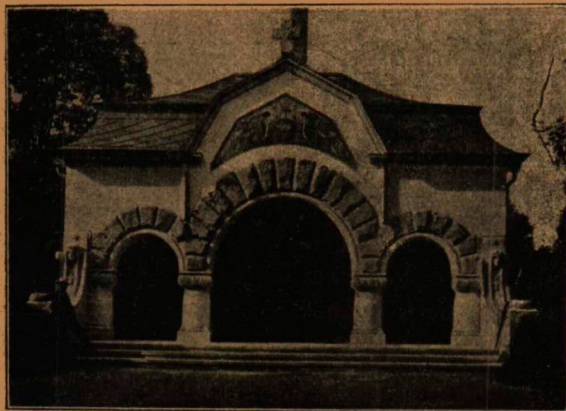
TARTALOM: A koburg-i krematorium (képpel). — Taxus: Ének a sötéthez. (Vers.) Kettős kályhák. (képpel.) — Bel- és külföldi hírek. — Egyesületi hírek. — Közgazdasági rovat. — Szerkesztői üzenetek. — A kiadóhivatal közlései. — Hirdetések.

OLVASÓINKHOZ! Jelen számmal új előfizetés kezdődik lapunkra. Kérjük tehát tisztelt előfizetőinket, hogy az előfizetést minél előbb megújítani, illetve a hátralékos előfizetési díjat beküldeni sziveskedjenek. Ha azon t. olvasóinktól, kiknek a lap címszállag alatt rendszeren beküldetik, kifejezett lerendelést nem kapunk, a hallgatást rendelésnek vesszük és föltesszük, hogy a lap további küldését kívánják.

A coburgi krematorium.

(Képpel.)

A német krematoriumok sorában tizenötödik a coburgi. Ez az egyszerűen, de csinosan és főleg praktikusán épült templomszerű krematorium 1907. november 12-én nyílt meg, tehát most ünnepelte fennállásának 3 éves jubileumát. Rövid idő, de ezalatt is kétségtelenül beigazolást nyert, hogy erre a krematoriumra a németeknek szüksége volt. Beigazolódtott a hamvasztások számának folytonos hónapról-hónapra történő gyarapodásában.

A coburgi krematorium.

E krematoriumnak a hamvasztó készüléket befogadó helyiséget oly tágasra építették, hogy ott egy második kályha felállítása minden nehézség nélkül kevés költséggel foganatosítható. Maga a kályha alól 4,6, fent 4,13 méter hosszú, 2,14 m. széles

és 4,40 m. magas, tűzálló kövekből készült, kívülről zománcozott fehér agyaggal van bevonva. A kályhát Gebr. Beck offenbacheri cég építette és az a minden irányban megejtett kísérletek alkalmával teljesen bevált, amennyiben szerkezeti elváltozás a leg-erősebb fűtésnél sem jelentkezett rajta. A gyakorlat igazolta a vezető mérnök számítását, mely szerint átlag 1½ óra kell egy emberi test tökéletes elhamvasztásához, miután a kályhát 3 órával előre befűtötték. Az első hamvasz-

táshoz 7 métermázsza szén kell, a másodikhoz azonban már csak 2 mm. A kályha 11600 márkába, az egész krematorium 50000 márkába került. A felavatás nagy ünnepségek között a hivatalos körök részvételével tör-

tént. Azóta pedig csendben és akadálytalanul teljesíti az intézmény hivatását. Három éve, hogy ez a 15-ik krematorium rendeltetésének átadatott s azóta immár 8 új krematoriumot helyeztek üzembe a német birodalomban.

Ének a sötéthez. *)

— Keller Helén. —

„Lezárta szárnyam fületem,
Lecsukta lágyan szememet,
S föl száll im' halkul, tolla alatt,
Ezüstlő árnyak közt légi-alak
... S ezer hang vibrál, bug —

Shelley: „Felszabadult Prometheus“-ából.

Jártam az éjnek mélységes csöndjében
S ajkam örömdalt rebegett ...
... Oh! éj ... hangtalan, illatos éjjelem,
Ugy szeretlek!
Mérhetlen, nagy, szelid éjszakám,
Diadalmas, erős nagy éjszakám,
Szeretlek! — — —
... Érintlek kezemmel,
Bizva erődhöz simulok,
S olyan nyugodt vagyok ...

Békítő, rejtélyes éjszakám! ...
Balzsamot hintsz reám ha nyugtalan a lelkem,
Hátatelt' kebleden pihenek
Sötét, szerető anyám —
Mint a galamb kebleden pihenek.

Sötétből, rejtelmes nagy sötétből jöttünk,
Egy rövid kis pillanat... és vissza is térünk —
A hangtalan, mérhetlen sötétbe.

fordította: Taxus.

Kettős kályhák.

(Képpel.)

A legtöbb új crematoriumot kettős kályhával építik vagy legalább úgy szerkesztik, hogy abba még egy kályha minden nehézség nélkül elhelyezhető legyen. Erre szükség is van, mert egyrészt feltehető a hamvasztások számának egyszerre való rohamos emelkedése, mely esetben egy kályha nem győzné a krematótiót, másrészt arra az eshetőségre is el kell készülni, hogy a kályha valamely szerkezeti vagy anyaghiba miatt egy ideig nem functionálhat, mely esetben a hamvasztás folytonossága szenvedne. Egyik lehetőségnek sem szabad a híveket kitenni és azért ma már a kétkályhás rendszer van érvényben. Így pl. a maindelzi krematoriumban is szükségessé vált egy második kályhának a beépítése, a melyben a függőleges vas-

csöveket vízszintes chamotte-csatornákkal pótolták. Egyebekben a lényegen változás nem történt, csak épen hogy az új kályhánál fokozottabb mértékben érvényesülhetnek a technika újabb eredményei, amelyekkel épen úgy, mint más találmányoknál folytonosan tökéletesítik a hamvasztás folyamatát. Mai képünk is egy ilyen kettős kályhát ábrázol. A baloldalinak ajtajában a koporsót szállító tolókosz is látható.

Kettős kályhák.

Bel- és külföldi hírek.

Tisztelt Olvasóinkhoz!

A „Hamvasztás“ egyik főcélját képezi a fakultatív halottihamvasztás eszméjének minél szélesebb körben való propagálása, miért is lapunk terjesztését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

Azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, de azt még eddig meg nem újították, tisztelettel kérjük, hogy előfizetésüket minél előbb megújítani szíveskedjenek, nehogy a lap pontos szétküldésében akadály merüljön fel.

A Hamvasztás szerkesztősége
és kiadóhivatala.

Budapest, 11., Zsigmond u. 10.

Telefon: 81—02.

A budapesti krematorium. Körülbelül másfél évvel ezelőtt Bárczy István polgármester kezdeményezésére igen komoly és jelentős lépések történtek egy krematorium felállítása érdekében. Mi akkoriban lelkesedéssel siettünk a polgármester ur segítségére és bizalommal voltunk az ő erélyes és céltudatos működése iránt. Nem tudtuk és ma sem tudjuk, mi történt, hogyan történt, de azt konstatálni vagyunk

*) Keller Helén, a süket-vak amerikai leány „A sötéthez“ címzett — énekének — utolsó része.

kénytelenek, hogy a nagy aplomb-bal nekilendült mozgalom valahol megakadt. Minthogy Bárczy nem az az ember, a kit felülről le lehetne inteni, érdeklődéssel várjuk a feleletet arra a kérdésre, miért maradt annyiban a szép reményekkel megindult küzdelem. Rövidesen hallani fogjuk ennek indokát, mert a főváros legutóbbi közgyűlésén Dr. Füredi Mór ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tag e kérdésben interpellációt intézett a polgármesterhez, a melyben nagy készütséggel és lelkesedéssel száll sikra a halotthamvasztás érdekében. Interpellációjában utal arra, hogy

2 évvel ezelőtt szó volt arról, hogy a polgármester ur előterjesztést tesz a közgyűlésnek *halotthamvasztó kemence* felállítására tárgyában. A polgármester ur meg is bizta Buzay Károly tanácsjegyző urat, a ki egy igen értékes tanulmányt írt ebben a kérdésben és az erre vonatkozó füzet meg is küldött a biz. tagoknak. Ebben a füzetben ismertetve voltak a különböző halotthamvasztó rendszerek, ismertetve volt ilyen kemence felállításának a költsége is, de érthetetlen okból ez az ügy elaludt, holott ennek elaludnia nem szabad.

Igen komoly argumentumok szólnak amellett, hogy a halotthamvasztó kemence felállítassék. Ez elsősorban közegészségügyi érdek, mert nem vitás az, hogy a holttestek a temető földjét megfertőzik. Orvosszakértők megállapították, hogy a tífusz bacillusai évekig elevenen megmaradnak a földben, de ez áll a kolera bacillusára is, a fertőzött talaj megfertőzi a talajvizet és igen könnyen megeshetik, hogy éppen a temetők válnak a járvány okozóivá. Igen fontos közgazdasági érdek is ez, mert a felekezetek mindig nagyobb és nagyobb területeket kérnek a fővárostól temető céljára és egyik irónk igen szellemesen, bár talán kegyetlenül jelentette ki, hogy a halottak élőködnének az élők rovására; bizonyos az, hogy a halottak kiszorítják a házakat, bizonyos városrészek nem fejlődhetnek még akkor sem, ha kiűrik a temetőket, mert évtizedeken át nem lehet ott építkezni.

A kegyelet és esztétikai érzék is a halottégetés mellett szól. Nézete szerint a szeretett családtag tetemének elhamvasztása és a hamvoknak díszes urnákban való elhelyezése sokkal kegyeletesebb és esztétikusabb dolog, mint a tetemnek a nyálkás gilisztáknak martalékul való dobása. Szóló látta a halotthamvasztó egyesület közgyűlésén a fényképfelvételeket a halottakról, a kik bizonyos ideig a földben feküdtek, ez minden emberi érzést és kegyeletet kigunyol, mert ezek egyszerűen iszonyatosak.

A mi argumentumot lehet felhozni a halotthamvasztás ellen, azoknak nincs értékük. Felhozzák

különösen igazságszolgáltatási szempontból, hogy egyes bűneseteket nem lehet kideríteni; ez nem komoly ok, csak szigorítani kell a halottkémlést és csakis akkor legyen szabad elégetni a tetemet, ha kétségtelenül meg van állapítva, hogy az illető természetes halállal mult ki, kétes esetekben az elégetést megengedni nem szabad. Legkomolyabb ellenvetés a vallási érzés. Szóló hivatkozik Buzay tanácsjegyző könyvére, a ki kimutatta, hogy akadtak katolikus főpapok, akik elégetették holttestüket; hivatkozik arra, hogy a katolikus egyház több esetben megadta az egyházi szertartást; hivatkozik, hogy egész Európában, minden kulturállamban el van fogadva a halottégetés, ha ott nem akadály a vallás, nem tudja szóló, hogy miért akadály nálunk. A halotthamvasztó egyesület ennek a kifogásnak is elejét akarta venni, midőn kijelentette, hogy minden halotthamvasztást vallási szertartásnak kell megelőzni; ez minden vallásos érzést kielégít, tehát ez az egyetlen akadály is megszűnik.

Nem kötelező, hanem csak fakultatív halotthamvasztásról van szó, minden embernek joga van rendelkezni a holttestével, ma is meg van ez a jog, kivithetik a holttestet elégetni és a hamvakat visszahozhatják.

Ezekre való tekintettel egyáltalában nem tudja felfogni, miért nem valósítatik meg ez a terv és ezt az interpellációt intézi a polgármester urhoz:

1. mi az oka annak és mi az akadály a annak, hogy a másfél évvel ezelőtt megkezdett akciót ez irányban nem folytatják;

2. szándékozik-e a közel jövőben előterjesztést tenni a közgyűlésnek egy halotthamvasztó kemence felállítására iránt?

Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

Országos mozgalom. Aradról írják nekünk, hogy ott a törvényhatósági bizottság tagjai sorában nagyszabású mozgalom indult meg, a melynek célja a halotthamvasztás megvalósítása és ennek mielőbbi elérése céljából minden illetékes tényezőnek a megszólaltatása. A mozgalom élén a város polgármestere és egy tekintélyes törvényhatósági bizottsági tag áll. Valószínű, hogy a legközelebbi közgyűlésen indítványt fognak előterjeszteni és elfogadni, a melyben a törvényhatóság kimondja, hogy a fakultatív halotthamvasztás behozatalát kívánja, ennek megvalósítása érdekében felir a kormányhoz és országgyűléshez és pártolás végett megkeresi az összes törvényhatóságokat. Addig is, a míg a dologgal részletesen és behatóan foglalkozunk, már most is üdvözljük az aradi mozgalom élén álló kiváló férfiakat, a kik polgár-

társaik bizalmából nyert pozícióikat tényleg kulturális szükségletek kielégítésére akarják és tudják kihasználni. Ez a lépés egy tekintélyes város törvényhatósága részéről alkalmas lesz arra, hogy a kormányt, parlamentet és társ-törvényhatóságokat megszólaltassa és nyilatkozatra szorítsa. A fő, hogy Arad határozata illetékes helyeken kellő súlylyal terjesztessék elő.

A temető költsége. A budai Chevra Kadisa (Szent Egyet) a következő hirdetményt bocsátotta ki:

„*Exhumáció.* A Budai Chevra Kadisa vezetősége és sok érdekelt hittestvér nagy, kegyeletes feladat előtt áll. A székesfővárosi tanács intézkedése folytán a III. ker. Mátyáshegyi dűlőben levő *ujlaki izr. temető* rövidesen *ki fog ürítettetni*. A Chevra Kadisa a legszélesebb alapon intézkedett a szent munka érdekében.

Az előtte ismeretes érdekelt családokata temető kiásásáról értesítette.

E helyütt pedig sürgősen felhívja tisztelt tagjait és az érdeklődőket, hogy amennyiben e kegyeletes kérdésben közvetlenül érdekelve lennének, a szükséges *exhumációk* iránti szándékaikat vele mihamarább közölni, esetleg pedig távollevő rokonságukat, vagy érdekelt ismerőseik figyelmét erre felhívni méltóztassanak.

A Chevra Kadisa a maga részéről a temető kiürítésének határidején belül, összefogja gyűjteni az ott pihenők földi maradványait és megfelelő szer-tartással csoportonként sirba elhelyezni, azokat, amelyekről eddig a családtagok másképpen nem intézkedtek.

Tekintettel lesz az ott nyugvó tudós érdemeket szerzett férfiakra, hogy azok új nyugvóhelyükön is megkülönböztött tisztelet tárgyai lehessenek.

Számba vette a Chevra Kadisa azt a tapasztalatot is, hogy a zsidó lélek időtlen időken túl is az emlékezés és érzelmek minden szálaival csüng felejt-hetetlen halottján, és ha csak módjában van, oltár-ként hantol fel dombot, ahol időnként kiönti lelke fájdalmát és boldogságát törné meg az a tudat, hogy a megszentelt „csontok” megkülönböztethetetlenül osz-tanak meg egy közös sirt sok idegennel. Tekintetbe vette, hogy a legtöbbször kebelében ott lobog Őstünk azon kívánsága: „Enyéimmel akarok egyesülni halálom után!”

Nehogy bármely kegyeletes kívánság teljesítése nehézségbe ütközzék, a farkasréti izr. temetőben nagy költséggel és fáradságos körülményekkel új területet hasított ki Chevra Kadisánk családi sir-boltok, kettős és tömegsírok számára. Kőburkolatu utak-kal könnyen megközelíthetővé tette azokat. Kerté-szetet, üvegházat létesített, hogy a sírok díszítésével enyhítsen a ridegségen az érdekeltek fájdalmán.”

Ez a sok szép szó „enyhíthet a ridegségen és

az érdekeltek fájdalmán”, a dolog lényegén azonban nem változtat. A temető költségéhez tartozik ez is.

Befejezett tanulmányut. Magyarevits Mláden dr. tisztí főorvos a Németországban, Belgiumban és Ang-liában végzett tanulmányutjáról visszatért s átvevte hi-vatala vezetését. Magyarevits Mláden a halottham-vasztás kérdésének tanulmányozása végett időzött a külföldön.

A kísértet. Közel Kassához egy faluban történt. Nagy Sándor sirásának minap sok volt a munkája s mikor ráesteledett, a halottházban huzta meg magát éjszakára. Ugyanakkor egy hajléktalan vándorlólegény is odamenekült az éjszaka elől. A két ember a sötét-ben kísértetnek nézte egymást. S a vándorlólegény fé-lelmében még így szólt: — Ne háborgasd a holtak nyugalma! Éppen csak ez kellett. A sirásó annyira megrémült, hogy összeesett s meghalt. A vándorló-legény pedig rémülten menekült ki a temetőből a hideg éjszakába.

Türelmesség. A már három év óta kész, de még nem működő krematoriummal ékes Hagen városában napirenden vannak az egyházi és temetői hatóságok kellemetlenkedései a halotthamvasztás és az urnák el-helyezése ellen. Egy régi hágeni család köztiszteltében álló tagja meghalt és kívánsága szerint Brémában el-hamvasztották. Az urnát a hozzátartozók a már 145 esztendő óta a család birtokában levő örök sirtban akarták elhelyezni, de a temetői felügyeletet gyakorló három egyházi hatóság (kath. ref. és luth.) nem engedte. Mikor az eltiltásnak okát kérdezték, azt a bölcs fele-letet kapták: „Azért, mert nem engedjük.” Későbbben mégis belátták az intéző körök, hogy jobb lesz, ha az indokolatlan merevségből engednek és megengedték az urna elhelyezését. De az urnát oly mélyen kellett el-ásni mint egy koporsót. Megjegyzendő, hogy a családi sirban már pihentek azelőtt is egy családtag hamvai, akit Khinában elhalván, a Tientzin-i krematoriumban hamvasztottak el és akinek hamvait koporsóban hozták haza. Ugy látszik tehát, hogy a koporsó határozza meg a temetői hatóság véleményét. Egy másik eset *Berlinben* történt. Valakinek *kivételesen* megengedte az egyházi hatóság, hogy elhalt hitvesének hammaradé-kait az egyházközség temetőjében örök nyugalomra tétesse. A sírkövön azonban néven, születési és elhalá-lozási dátumon kívül még ott volt: „elhamvasztatott 19... stb.” Az egyházi hatóság megtiltotta a sírkő felállíttatását mert az „elhamvasztatott” szó egy keresz-tyén temetőben megbotránkozásnak oka kell, hogy legyen.” Mikor a berlini egyesület tudakozódott az iránt, mért nem tiltja el az illető hatóság a „Béke hamvaira!” s egyéb kifejezéseket, az a válasz érkezett: „Az aktákhoz csatoltatott.” A német hatóságok mégis illedelmesek. Legalább értesítik a feleket, hová lettek az iratai . . .

i. f.

A halotthamvasztás Japánban. A buddhizmus meghonosításával, a Krisztus utáni 7 században, a holt-

testek elégetése általánosan elterjedt, anélkül, hogy a shintoistáknál szokásos elhantolást teljesen kiszorította volna. Az európai műveltség befogadásakor, vagyis a mostani császár trónralépése idejében, 1873-ban eltiltották a halottégetést. A japán államférfiak ugyanis azt hitték, hogy az barbár és nem európai szokás. Mikor azonban meggyőződtek, hogy úgy Európában, mint Amerikában kiváló emberek a halotthamvasztás reformálásával foglalkoznak, felfüggesztették a tilalmat. Azóta a közegészségügyi hatóság szigorúan ellenőrzi és végrehajtja a ragályos betegségekben elhunytak elégetését

A német krematoriumok statisztikája. A hamvasztás ellenségeinek egy kedves reményét dönti halomra a német krematoriumok augusztus havi kimutatása. A góthai koporsó-heccből kifolyólag arra számítottak, hogy a hamvasztások száma lényegesen csökkenni fog s ebben csalatkoztak. Mert az augusztus havi forgalom nemcsak hogy nem apadt a múlt évihez képest, hanem nem kevesebb mint 25%-nyi gyarapodást tüntet fel. Tavaly augusztusban ugyanis 382, ez évben 486 holttestet hamvasztottak el. Ez a szám következőképen oszlik meg.

	Augusztus	1910.	1909.
1. Baden-Baden	5	—	—
2. Bremen	34	26	—
3. Chemnitz	44	55	—
4. Coburg	22	19	—
5. Dessau	2	—	—
6. Eisenach	10	6	—
7. Gera	13	—	—
8. Gotha	44	45	—
9. Hamburg	49	37	—
10. Heidelberg	8	7	—
11. Heilbronn	2	2	—
12. Jena	35	36	—
13. Karlsruhe i. B.	13	11	—
14. Leipzig	45	—	—
15. Lübeck	7	—	—
16. Mainz	33	26	—
17. Mannheim	10	14	—
18. Offenbach a. M.	17	24	—
19. Pössneck	11	4	—
20. Stuttgart	24	29	—
21. Ulm	30	26	—
22. Zittau	23	15	—
23. Zwickau	5	—	—
Összesen:	486	382	—

Az elhamvasztottak közül 284 férfi, 202 nő volt, a kik vallás szerint 411-en az evangélikus, 39-en a katolikus és 14-en a zsidó vallást követték, a többiek másfelekezetek között oszlottak meg. A hamvasztásokat 312 esetben előzte meg egyházi szertartás.

Petőfi a morva tartománygyűlésen. Amikor október havában a morvaországi tartománygyűlésen a

halotthamvasztásról tárgyaltak, Brass képviselő beszédében a következőt mondotta: Az elégetést szebbnek tartom a földi sirnál és magaménak valloam a költő nézetét, mondván:

Ich will nicht wie eine Weide.

Langsam faulen in der Pflanze,

Möchte gerne einst verbrennen,

Wie die Eich entflammt vom Blitze "

Ez Petőfi „Tűz“ c. költeménye első versszakának fordítása, melyet munkatársunk, (Fuego) a „Phoenix“-ben idézett, beírván a halotthamvasztás ügyének szomorú állapotát Magyarországon.

Uj krematoriumok. Meiningen városának tanácsa az ottan építendő krematorium céljaira 3000 márká szavazott meg. — Göppingenben 42.000 márka költséggel krematorium épül. Az ottani halotthamvasztó egyesület egész vagyonát a város rendelkezésére bocsátotta. A krematorium 1911. nyarán elkészül. — Reutlingenben a városi krematorium építkezését megkezdték. Ez lesz Württemberg negyedik krematoriuma. — Lauscha és szomszéd községei egy Lauschaiban építendő krematorium tervével foglalkoznak. — Wilmsdorf Berlin külvárosa Schöneberg példáját követve szintén egy krematorium felállítását tervezi. A telket már megszerezték. — Braunschweigben elhunyt Jüdel, titkos kereskedelmi tanácsos 50.000 márkát hagyományozott egy Braunschweigben létesítendő krematorium részére. Sonneberg (Sachsen-Meiningen) község tanácsa elhatározta a krematorium felépítését. Az egyházi hatóság megengedte, hogy a krematorium a temetői kápolnához hozzáépülhet. A krematoriumot tavasszal átadják hivatásának. — Nürnbergben a felsőbb hatóság eltiltotta a városnak a krematorium költségének kiutalványozását. Most a halotthamvasztó egyesület 30.000 márkát gyűjt és legközelebb hozzá fog az építkezéshez. — A drezdai krematoriumot előreláthatólag májusban adják át hivatásának. — Egy hamvasztás összes költségei körülbelül 100 márkára tehetők beleértve az urna elhelyezését is. Ezekből látjuk, hogy egy egész sereg új krematorium van tervben és részben építés alatt, hogy tehát a hamvasztás diadalmasan tör elő minden kultúrállamban.

Svájci krematoriumok. A kis Svájcban a jövő év elején a 8-ik krematoriumot fogják üzembe helyezni. Winterthurban épült ez a 7-ik svájci krematorium összesen 116.500 frank költséggel, amelybe azonban nincs beleszámítva a telek értéke, minthogy azt a város díjmentesen adja és a park-diszítási munkálatok, amelyet a városi kertészet szintén díjmentesen végez.

Terjed az eszme. Az őszi irodalmi saison beálltával társadalmi és irodalmi körök vetekednek és nemes versenyt fejtenek ki abban, hogy a közönségnek hasznos és érdekes szórakozást nyújtsanak és szórakoztatva tanítsanak. Nagy elégtételünkre szolgál, mert szerény de buzgó munkánk eredményeképpen jelentkezik, hogy a munkásképző és szakegyletektől fel-

felé a magas nivóju társadalomtudományi egyesületekig majd mindegyikének programjában a halotthamvasztás is előfordul részben szabad előadások, részben felolvasások keretében, amelyeknek egy részét — már amennyit bírunk — szerkesztőségünk tagjai fognak végezni. Mi a sok oldalról érkező meghívások mindegyikének készséggel eleget tennénk, de hát ez tiszta lehetetlenség s így sorrend szerint teszünk eleget a megtisztelő meghívásoknak és tartunk az eszme terjesztése érdekében előadásokat a krematórióról.

Egy finom zsánerű és közkedvelt hangszer, a stájer citera megmagyarosítására irányult mozgalom, melyet zenei életünk legelőkelőbbjei indítottak meg, egy fontos lépéssel haladt előre: megjelent ugyanis a *legelső magyar-citeraiskola*. Ezen legmodernebb pedagógiával megszerkesztett iskola, mely önkéntesre is kiválóan alkalmas, német szöveg kíséretében jelent meg és sikerülni fog ezáltal nem csupán a színmagyar családokat megnyerni a citera bájos zenéjének, hanem a drága és ósdi rendszerű német tankönyveket teljesen kiszorítani. A pompás kiállítású vaskos füzet — melynek bolti ára 4. kor. 60 fill. — a „Magyar Hangszeripar” kiadóhivatalában jelent meg (Budapest, VII., Rákóczi-ut 36.) ahonnan az összeg előzetes beküldése ellenében bárhová bérmentve expedáljuk.

EGYESÜLETI HIREK.

Közl: az „Országos Halotthamvasztó-Egyesület titkársága.

Az egyesület alapszabályainak jóváhagyása máig sem történt meg minden ígéret és biztatás dacára. Minthogy azonban Jakabffy államtitkár ur az egyesület titkárának az ügy gyors elintézését megígérte s felhívása folytán a sürgetés írásban is megtörtént, köteles tisztelettel várjuk az államtitkár ur intézkedését minél előbb. A magyar központi közigazgatásnak ezt a szégyenét már igazán meg lehetne és meg kellene szüntetni. Várjuk a fejleményeket.

KÖZGAZDASÁGI HIREK.

Magyar kender és lenipar r.-t. hirdetését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

A zittau-i krematórium hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

A legnagyobb magyar napilap. Mindenki kitalálja, hogy a legjobb magyar napilap „Az Ujság” Független a pártoktól, kormánytól egyaránt. Előfizetése egy óra 2 korona 40 fillér, negyedévre 7 korona. „Az Ujság” kiadóhivatala: Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. sz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tisztelt munkatársainkat felkérjük, hogy közlésre szánt kézírataikat mindenkor legkésőbbben öt nappal a lap megjelenése előtt, tehát a hónap 15-ig hozzánk juttatni szíveskedjenek.

Érdeklődő. Taxus „Hamvasztás” című kötetében kizárólag a lapunkban megjelent 30 vers és 5 prózai dolgozat foglaltatni. A könyveske ára 1 K 50 f. és lapunk kiadóhivatala után is megrendelhető.

Z. A. Leipzig. A berlini „Verein für Feuerbestattung” és a „Die Flamme” kiadóhivatalának a címe azonos: Berlin C. 2. Breitstrasse 5. A kérvény benyújtásáról szíveskedjék bennünket annak idején értesíteni, hogy azt lapunkban közölhessük.

A KIADÓHIVATAL KÖZLÉSEI.

Kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy lapunkat — az eszme érdekében — ismerőseik körében terjeszteni szíveskedjenek. Ajánlott címre szívesen küldünk mutatónyiszámot.

Azokat pedig, akiknél előfizetést gyűjtő iv van, annak szíves beküldésére kérjük.

Kávéházakban, klubokban és egyletekben kérjük a „Hamvasztás”-t!

➡ A „Hamvasztás” Budapest összes vasuti pályaudvarain számonként 40 fillérért kapható. ➡

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy a lap szétküldésében vagy kézbesítésében történő minden zavarról vagy rendetlenségről bennünket akár telefonon, akár postán azonnal értesíteni szíveskedjenek, hogy a mulasztások orvoslásáról, valamint lapunk pontos kézbesítéséről gondoskodhassunk. A kiadóhivatal.

MOST JELENT MEG

Taxus

Hamvasztás. 30 vers és 5 költemény prózában. :: 1907—1910. ::

Ára 1 korona 50 fillér. — Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

HIRDETMEŊY.

Ezennel közhirrét tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium ellenőrző közegei a Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXVII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1910. november hó 17. és 18-án tartatik meg. A huzások a Magy. kir. állami ellenőrző hatóság és a kir. közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben. — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1910. évi október 23-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje 1910–1911-re.

A Marosludas—besztercei vonalon.

A Besztercéről jelenleg d. u. 12 óra 40 perckor Marosludasra és a Marosludasról jelenleg d. u. 5 óra 18 perckor Nagycég-Budatekére induló személyszállító vonat korábban vagyis d. u. 12 óra 17 perckor, illetve d. e. 4 óra 39 perckor fog indulni

A Mádéfalva—gyimesi vonalon.

A Mádéfalváról jelenleg este 7 óra 9 perckor Gyimesre induló személyszállító vonat helyett új vonat helyeztetik forgalomba, mely Mádéfalváról reggel 6 óra 10 perckor indul és Gyimesre d. e. 10 óra 12 perckor érkezik.

A Sepsiszentgyörgy—bereczki vonalon.

A Bereckről jelenleg reggel 6 órakor Sepsiszentgyörgyre induló személyvonat helyett d. e. 8 óra 20 perckor új vonat fog indulni, mely Sepsiszentgyörgyre d. e. 11 óra 50 perckor érkezik, míg a Bereckről jelenleg d. u. 12 óra 18 perckor Sepsiszentgyörgyre induló vonat korábban és pedig 11 óra 40 perckor fog indulni.

A Sepsiszentgyörgyről d. e. 10 óra 11 perckor induló személyvonat helyett d. u. 12 óra 49 perckor új vonat fog indulni, mely Bereckre d. u. 4 óra 16 perckor fog érkezni.

A Küküllőszeg—parajdi vonalon.

A Küküllőszegről jelenleg d. e. 10 óra 21 perckor Dicsőszentmártonba induló és onnét d. u. 12 óra 23 perckor Küküllőszögre visszainduló személyvonat menetrendje alábbiak szerint változik. Küküllőszegről indul d. e. 9 óra 40 perckor. Dicsőszentmártonba érkezik d. e. 11 óra 2 perckor, az ellenirányban Dicsőszentmártonból indul d. e. 11 óra 17 perckor és Küküllőszögre érkezik d. u. 12 óra 38 perckor, hol Budapest felé közvetlen csatlakozást nyer.

A Budapest nyugoti pályaudvar—Marcheggi vonalon.

A Budapestről reggel 6 óra 50 perckor Wien felé induló keleti expresszvonat Galánta állomáson feltételesen megállítatik.

A nyári évad tartamára forgalomba helyezett helyi vonatok közül a Budapestről reggel 5 óra 35 perckor induló vonat kivételével, mely télen is Érsekújvárig fog közlekedni, az alábbi vonatok szüntettetnek meg és pedig

Érsekújvártól Budapestig: a Budapestre éjjel 11 óra 50 perckor érkező vonat

Budapest és Párkányána között a Budapestre d. e. 8 óra 45 perckor érkező és a Budapestről este 8 óra 20 perckor induló vonat olyképen, hogy az utóbbi vonat október és április hónapokban Budapesttől Vácig, november hó 1-től bezárolag március hó 31-ig pedig Budapesttől Dunakeszi-Alagig fog közlekedni.

Budapesttől Szobig a Budapestről d. u. 5 óra 20 perckor induló vonat Budapest és Nagymaros között a Budapestről d. e. 8 óra 45 perckor és d. e. 11 óra 35 perckor induló valamint a Budapestre d. u. 5 óra 45 perckor és éjjel 10 óra 25 perckor érkező vonat, melyek közül azonban az utóbbi Váctól Budapestig október és április hónapokban forgalomban marad, illetve újból forgalomba helyeztetik.

Budapest és Dunakeszi-Alag között Budapestről este 8 órakor induló vonat november hó 1-től bezárolag március hó 31-ig nem fog közlekedni.

Rákospalota—Ujpesttől—Budapestig megszüntetik a Budapestre reggel 3 óra 51 perckor érkező vonat.

A Párkányánáról reggel 8 óra 10 perckor Budapestre érkező vonat Rákospalota—Ujpest állomáson rendesen megállítatik.

Ugyanezen állomáson megengedtetik a felszállás a Budapestre este 8 óra 20 perckor és este 8 óra 50 perckor érkező vonatokra is.

A Budapestről d. u. 2 óra 10 perckor Párkányánára induló vonat Dömös átkelésén télen nem állítatik meg.

A Pozsony—lipótvári vonalon.

A reggel 5 óra 45 perckor Pozsonyba érkező személyvonatnál Nagyszombat és Pozsony között az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek használata kizáratik.

A Pöstyén—verbói vonalon.

Az esti vásár és ünnepnapok vonatok megszűnnek.

A Hőlak—trencsén—teplíc—trencsénteplic—fürdői vonalon.

A Hőlak—Trencsén—Teplicről éjjel 2 óra 40 perckor d. u. 1 óra 35 perckor, este 8 óra 15 perckor és éjjel 11 óra 30 perckor induló, valamint a Hőlak—Trencsénteplicre éjjel 1 óra 32 perckor reggel 5 óra 3 perckor, d. u. 5 óra 50 perckor és éjjel 10 óra 39 perckor érkező motorosvonatok forgalmon kívül helyeztetnek.

Az Érsekújvár—németprónai vonalon.

A jelenleg Nagybecsénytől Nyitraig személyszállítással közlekedő délutáni tehervonat csak Nagytapolcsánytól Nyitraig fog személyeket szállítani.

A Cegléd—kupai—kovácsmajori vonalon.

A Ceglédről este 6 óra 51 perckor Csemőre induló és onnan este 8 óra 55 perckor Ceglédre érkező motoros vonatok Cegléd és Csemő között csak bezárolag október 31-ig fognak közlekedni. November hó 1-től kezdve az előbbi vonat Gerje és Csemő között, az utóbbi pedig egészen megszüntettetik, ellenben Csemőtől Ceglédig egy új vonat helyeztetik forgalomba, mely Ceglédre este 8 óra 12 perckor érkezik.

■ KREMATORIUM Zittau Szászország ■

Elhamvasztási díjak valamely német,
osztrák vagy magyar egyesület tag-
jai részére Mk 50.- = K 60.-
Nem tagok részére „ 75.- = „ 90.-
■ és a mellékköltségek. ■

Költségvetés díjtalan.

Cím: **Krematórium, Zittau**

Telefon: 573.

Magyar kender- és lenipar r. t.

előbb: Salzmann és Társa.

Központ: Budapest, V., Szabadság-tér 15 sz.

Gyárak: Szegeden és Dunaföldvárott.

Freund Jónás Utóda

fényképezési és chemigrafiai műintézet

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 15. SZÁM.

TELEFON 24-61.

Készít clichéket minden nagyságban.

Szt.-Lukácsfürdő

gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-
meleg kénforrások,
iszapfürdők, iszapbo-
rogatások, massage,
vizgyógyintézet, gőz-
fürdők, kő- és kádfürdők, gyógyviz-uszodák. Olcsó és gon-
dos penzió. Csusz, köszvény, ideg-bőrbajok. Lakás, ellátás
felől kimerítő prospektust küld ingyen a

Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.

Kristály - forrásásványvíz
étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz.

Kiváltunk zálogban levő

Menny- és ezüst- ékszereket, sorjegyeket
s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON és FIA

zálogkölcsönintézete, bank- és váltóháza

Bpest, IV., Párisi-u. 5. (főpostával szemben.)

== REKLÁM ==

naptárakat, reklám-cikkeket legjobban szerez be

Grosz Gyula reklámcikk-gyárában

Budapest. Peterdy-utca 36. f. szám.

— Telefon 598.

Alapított 1865.

Kenyeres Károly

cs. és kir. orsz. szab. szeszfinomító, és
liqueur-gyár, erdélyi szeszkülönlegességek
és a dr. KENYERES, orvos-féle gyógy-cognac,
gyógyfűkeserű és sósorszesz gyára

Brassó. Kívánatra a cég árjegy-
zékei (az ősz-szes gyárt-
mányokról, köztük a híres Kenyeres-féle
Magyar-Köményes, Császár-Körte, Erdei-
Eper, Erdélyi-Fenyőviz, Szt.terényi állam-
titkár O Excellentiája évek óta cégemtől
szerzi be. -- Prof. dr. Kuzmik, a minis-
terelnök orvosa, dr. Genersich bpesti dr.
Fabiny kolozsvári egyet. tanárok, udv.
tanácsosok által véleményezett és aján-
lott dr. Kenyeres-féle Gyógy-cognac, Gyógy-fű-
keserű-liqueur, Sósorszesz és Manna l-
sósorszesz, stb.) rendelkezésre állanak.

Szent-Margitszigeti üditővíz

legkiválóbb szénsav-
val telített ásványvíz.

Mint asztali víz nagyon kellemes, jó ha-
tásu, egészség ápoló ital. Szt.-Margitsziget
Gyógyfürdő Felügyelőségének saját keze-
lésében. Telefon 36-52.

Szent-Margitsziget Gyógyfürdő Felügyelősége.

o Képes árjegyzék ingyen és bérmentve! o